

τοι ἀγνοούσα τὴν ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν ὑπαρξίν τοῦ αὐτοῦ χοροῦ, οὐδὲν ἤττον μετ' ὀξυδερκείας ἀνεγνώρισε τὴν ἀρχαιότητα αὐτοῦ καὶ πειστικῶς ἰσχυρίσθη ὅτι ἐν τούτῳ διεδραματίζετο ἡ κατὰ Δακρείου ἐκστρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τὸ περίεργον δὲ ὅτι ὁ ἄλλως τε τοσοῦτον φιλευσεβῆς Κωνσταντῖνος Ἡ' οὐδόλως ἐδίστασεν ἐν τῷ φιλοθεατρικῷ ζήλῳ αὐτοῦ ἵνα ἐπανιδρύσῃ καὶ ἐθνικὰς τελετὰς ῥητῶς ἀπηγορευμένας ὑπὸ τῶν συνοδικῶν κανόνων· οὕτω βλέπομεν ἐπ' αὐτοῦ ἐπανερχόμενα τὰ κατηρηγμένα Βρουμάλια καὶ πρὸ πάντων τὴν βακχικὴν τελετὴν τῶν Ἀηῶν, ὑπ' ἄλλο μὲν ὄνομα (Τρυγητικὸν Δεῖπνον), οὐχ ἤττον ὅμως σκανδαλωδέστεραν τῆς παλαιᾶς, ὡς συνοδευομένην καὶ ὑπὸ χοροῦ προσωποδοφῶν· ὡς θέλομεν ἶδει προσεχῶς, ἡ βακχικὴ αὕτη τελετὴ διατηρεῖται ἔτι ἐν Θράκῃ ἐν τῷ παντομικῷ χορῷ τῶν Ἀναστεναρίων (χορὸς τῶν Παππούδων.)

Ἡ ἐν τῇ δεκάτῃ ἑκατονταετηρίδι ἐπίσημος αὕτη ἐκδήλωσις ὑπὲρ τῆς τῶς παρηγκωνισμένης θυμέλης ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀντιθεατρικὴ σταυροφορία δὲν ἰσχυρῶς ἵνα ἀπορριζώσῃ ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας τοσοῦτον εὐχάριστα ἔθιμα, μεθ' ὧν ἔζησεν ὁ ἀνθρώπος ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου· τὸ παράδοξον δὲ ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἐκκλησία ἀηδίασασα πλέον εἰς τὴν ἀσκητικὴν μονοτονίαν ἐν ἣ ἐπὶ τοσοῦτον ἔζησεν, ἐπεθύμει ἐκ καρδίας ὅπως γευθῆ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης θυμηδίας, ἔστω καὶ ἂν αὕτη εἶχε τὰς συνεπειὰς τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ. Ὁ τότε πατριάρχης Θεοφύλακτος διεκρίνετο ἐπὶ νεανικῇ ζωηρότητι, συνεχῶς παρεκτρεπομένη εἰς σκηνὰς πάντη ἀσυμβιβάστους πρὸς τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀξίωμα· ἦν ὅμως υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμανοῦ τοῦ Α' καὶ γυναικῶδες ἀδελφός τοῦ προειρημένου Κωνσταντῖνου Ἡ', οἱ δὲ δύο οὗτοι τίτλοι ἦσαν ἀρκούντως ἰσχυροὶ ὅπως οὐ μόνον καλύπτωσι τὰς νεανικὰς ταύτας παρεκτροπὰς, ἀλλὰ καὶ καθιστῶσιν αὐτὰς ἐπαίνων ἀντικείμενον παρὰ τοῖς πολυχρήμις κόλαξι τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς. Οὐδεὶς ἕτερος πλὴν τοῦ Θεοφύλακτου ἠδύνατο ἵνα τολμήσῃ ὅ,τι οὕτως ἐτόλμησε καὶ ἐπιτυχῶς ἐξετέλεσεν. Ἡ σκηνικὴ ὄρχηστρα εἰσῆλθε πανηγυρικῶς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἐν ἣ ἕκτοτε διὰ χορῶν καὶ θυμηλικῶν ἀσμάτων διεδραματίζοντο χριστιανικαὶ σκηναί. Ὅτι δὲ ἡ τολμηρὰ αὕτη ἀπόπειρα δὲν ἦν ἀποτελεσμα τῆς προσωπικῆς τοῦ Θεοφύλακτου ἰδιοτροπίας, ἀλλὰ τῆς κοινῆς τῶν πιστῶν ἀπαιτήσεως, ἀποδεικνύει τὸ γεγονός ὅτι τὸ χριστιανικὸν θέατρον διετηρήθη ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ ἐπὶ πολλὰς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατριάρχου τούτου ἑκατονταετηρίδας, οὐδεὶς δὲ τῶν διαδόχων αὐτοῦ εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἀποδιώξῃ, μιμούμενος τὸν Χριστὸν διὰ τῆς μάστιγος, τοὺς κατασχύνοντας τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· προϊόντος μάλιστα

τοῦ χρόνου τὸ θέατρον τοῦτο μετεδόθη καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, Ἰωάννης δὲ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἐυχαΐτων εἰσήγαγεν αὐτὸ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ μετὰ σκανδαλωδῶν τροποποιήσεων, διότι, πλὴν τῶν μελωδῶν καὶ ὄρχηστῶν, ἐλάμβανε μέρος ἐν τῇ παραστάσει καὶ αὐτὸς ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ἀποτείνων ὕμνους εἰς τὴν Θεοτόκον ἀντιγεγραμμένους ἐκ τοῦ Εὐριπίδου· ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλλάριος ἐπὶ τοσοῦτον ἐνεψύχωσε τὴν ἐκκλησιαστικὴν σκηνήν, ὥστε ἐπέτρεψεν ἵνα ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ βήματος θίασος σκηνικῶν παριστᾶ τὰς ὠδίας τῆς Θεοτόκου, τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν βάπτισιν ὑπὸ τοῦ Προδρόμου, ὅστις ἀντὶ τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος προσέλαβε τὸ ἐθνικὸν ἐπώνυμον Ἀκερσεκόμης. Τὸ παράδοξον δὲ εἶναι ὅτι, ἐνῶ ἡ ἐκκλησία καλῶς ἐνόησασα τὴν ἀνάγκην τῶν ἀπαιτήσεων τῆς τότε κοινῆς προθύμης συγκατετέθη εἰς τοσαύτας παραχωρήσεις, ἡ πολιτεία ἐδείχθη πολέμιωτάτη τῶν λειτουργικῶν τούτων μεταρρυθμίσεων, διότι ὡς θέλομεν ἶδει παρακατιόντες αὐτὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸν θέατρον ἐγένετο μία τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν ἵνα ἀπολέσῃ ὁ Κηρουλλάριος καὶ θρόνον καὶ ζωήν.

Ἐπὶ τῶν Κομνηνῶν βασιλείων τὸ θέατρον ἐναλλὰξ καταπίπτει καὶ ἀνορθοῦται, διότι, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς μὲν βλέπομεν τοὺς σκηνικοὺς ἀπλοῦς πομπευτὰς τῶν καταδικῶν, ἀφ' ἑτέρου παρουσιάζονται τοσοῦτον ἐν τῇ αὐτῇ σημαίνοντες, ὥστε οἱ τότε λογιώτατοι πολὺ σκανδαλιζοῦνται ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ προτιμῆσει· διὸ ὁ μὲν Πτωχοπρόδρομος μακαρίζει τὴν τύχην τῶν θυμηλικῶν, ὁ δὲ Τζέτζης ἐπικαλεῖται τὴν σκιάν τοῦ Σοφοκλέους ἵνα ἴδῃ ὅποια καθάρματα ὀνομάζονται διάδοχοι αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων δὲ ἰδιαζόντως ἐτιμήθη ἢ μᾶλλον ἐξευγενίσθη ἡ σκηνή, ἀφοῦ ἐπετρέπετο εἰς τὸν Φιλῆν νὰ δραματοποιῇ τὰς πράξεις τῶν βασιλευόντων καὶ αὐτοὺς τοὺς θανάτους τῶν βασιλοπαίδων, τοὺς ὁποίους ἐν ὀνόματι τῶν θετλιμμένων γονέων θρηνοῦσιν οἱ σκηνικοί.

Ἐν γένει δυνατόν εἰπεῖν ὅτι ὁ ὑπερχιλιεῖς οὗτος βίος τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς οὔτε ἐνδοξος, οὔτε ἐντιμὸς ὁμολογεῖται· καὶ ὅμως εὐρέθησαν ἄνθρωποι οἵτινες, εἴτε ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν τέχνην, εἴτε καὶ πρὸς βιοπορισμὸν, μετῆλθον τὸ ἡτιμωμένον τοῦτο ἐπάγγελμα· ἀλλ' εἰς τοὺς βυζαντινοὺς τούτους παρίας ὀφείλεται ἡ ἀμυδρὰ διάσωσης τῶν σκηνικῶν τῆς ἀρχαιότητος παραδόσεων, αἵτινες ἀπὸ τῶν Σταυροφορικῶν ἰδίως χρόνων μεταχθεῖσαι ἐν τῇ Δύσει ἀπέτελεσαν τὸν πρῶτον πυρῆνα τοῦ ἀναγεννηθέντος θεάτρου.

Ἰπελογίσθη ὅτι εἰς χαιρετισμούς, εἰς τιμὰς βασιλικὰς καὶ στρατιωτικὰς, ἀνταλλαγὰς φιλοφρόνων πατάγων καὶ κρότων, σύμβολα ἐθιμοταξίας, τύπους λιμεναρχικῶν καὶ φρουραρχι-

κούς, ανατολὰς καὶ δύσεις ἡλίου, χαίρετιζομένους καθ' ἑκάστην παρὰ παντός φρουρίου καὶ παντός πλοίου πολεμικοῦ, ἀνοίξεις καὶ κλείσεις πυλῶν κτλ. κτλ. ὁ πολιτισμένος κόσμος καίει πυρίτιδα καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον κατὰ πᾶν ἡμερονύκτιον δι' 150,000 πυροβολισμῶν ἀνωφελῶν. Πρὸς ἕξ φράγχα τὸν ἕνα γίνονται 900,000 φράγγων καθ' ἡμέραν· 300,000,000 κατ' ἔτος ἀπερχόμενα εἰς καπνόν.

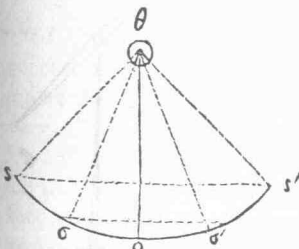
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

Ὁ θουλόμενος νὰ ἀποκτήσῃ τὰς προκαταρκτικὰς γνώσεις, ἀπολύτως ἀναγκαίας πρὸς κατανόησιν τοῦ παραδόξου φαινομένου τῆς τηλεφωνίας, ὀφείλει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀναγινωσκομένων· τούτου ἕνεκα κατεβόλομεν πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως καταστῶμεν καταληπτοὶ καὶ εἰς τοὺς μὴ ἐνασχολουμένους περὶ τὰ φυσικὰ, πρὸς δε καὶ εἰς τὰς Κυρίας, αἵτινες δὲν συνείθισαν ἑαυτὰς νὰ ἀναγινώσκωσι καθυρῶς ἐπιστημονικὰς διατριβὰς. Διὰ ταῦτα ἡ ἀνάγνωσις τῆς περὶ τηλεφώνου πραγματείας ταύτης πρέπει νὰ γείνη οὐχὶ αὐθμερὸν δλόκληρος, ἀλλ' ἐκ διαλειμμάτων μικρῶν. Ἄνδρες σοφοὶ καὶ Κυβερνήσεις πεφωτισμένοι καταβάλλουσι κόπους καὶ δαπάνας, ὅπως ἡ ἐπιστήμη καθίσταται προσιτὴ εἰς πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, διότι ὁ πολιτισμὸς δὲν συστάται εἰς τὸ νὰ ἔχῃ τὸ ἔθνος εὐαρίθμους σοφοὺς, ἀλλ' εἰς τὴν ὅσον ἔνεστι μείζονα διάδοσιν τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων.

Α'

Προκαταρκτικὰ γνώσεις.

1. *Παλμικὴ κίνησις.* Καλεῖται ἐκκρεμὸς μετακλιδὸν νῆμα θο, (Σχ. 1) οὗ τινος τὸ πέρασ θ στρέφεται εἰς ἄξονα, τὸ δὲ ἕτερον φέρει προσηρητημένην σφαίραν ο. Ἐὰν ἀνυψώσωμεν εἰς τὸ S καὶ ἀφήσωμεν ἔπειτα, τὸ ἐκκρεμὸς θέλει πηγαίνειόρηται, θέλει πάλιεσθαι.

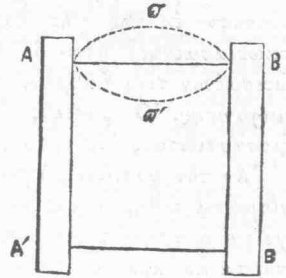
Σχ. 1

Καλεῖται παλμὸς ἡ μετάβασις τῆς σφαίρας ἐκ τοῦ σημείου S εἰς τὸ σημείον S', κείμενον εἰς τὴν αὐτὴν ὀριζόντιον SS' εἰς ἣν κείται καὶ τὸ S.

Καλεῖται πλάτος παλμοῦ ἡ ἀπόστασις SS' ἐκ τοῦ S εἰς τὸ S'. Πλατύτερος παλμὸς εἶνε ὁ ἐκ τοῦ S μέχρι τοῦ S' ἐκτεινόμενος, ἢ ὁ ἐκ τοῦ σ εἰς τὸ σ'. Ἐν ᾧ τὸ ἐκκρεμὸς ἐξάκολουθεῖ παλλόμενον, οἱ παλμοὶ αὐτοῦ βαθμηδὸν ἐλαττοῦνται τὸ πλάτος, SS', σσ', κ.λ.

Οἱ παλμοὶ τοῦ ἐκκρεμοῦ διαφέρουσι λοιπὸν κατὰ τὸ πλάτος αὐτῶν.

2. Ἄντι τῆς σφαίρας ο λάβωμεν ἐπιφάνειαν, τὸ τεταμένον δέρμα AB τοῦ τυμπάνου (Σχ. 2) ἂν ἄπαξ πλήξωμεν αὐτὸ μὲ τὸ πλήκρον θέλει ἐξάκολουθήσῃ νὰ πάλληται ἐπὶ μικρὸν τινα χρόνον, δηλαδὴ νὰ ἀναβαίη εἰς τὴν θέσιν ΑπΒ καὶ νὰ καταβαίη εἰς τὴν θέσιν Απ'Β διαδοχικῶς, καὶ τέλος θέλει ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀρχικὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν ἣ ἡρεμοῦσεν AB.

Σχ. 2

Ἀποδείξις τούτου ἔστω αὕτη:

Ἐπὶ τοῦ τεταμένου δέρματος AB χύνομεν ἄμμον ἢ ψῆφους, πλήττομεν δὲ ἔπειτα τὸ κάτω τεταμένον δέρμα Α'Β' καὶ βλέπομεν τότε τὴν ἄμμον νὰ ἀναπηδᾷ ἐπὶ τοῦ ΑΒ' τοῦτο δὲ συμβαίνει διότι, παλλομένου τοῦ δέρματος Α'Β' συμπάλλεται ἐπίσης καὶ ὁ ἐφαπτόμενος τοῦ δέρματος τούτου ἀήρ, ἐπίσης δὲ καὶ ὁ πληρῶν τὸ τύμπανον ὅλος ἀήρ ὡς ἐλαστικὸς, τοὺς δὲ παλμοὺς αὐτοῦ διαδίδει εἰς τὸ ἄνω δέρμα AB καὶ πάλλεται καὶ τοῦτο ἀπαρκαλλάτως ὡς τὸ κάτω.

Ὁ ἔχων τὸ τύμπανον ἐκ τῶν ὤμων ἐξηρητημένον τυμπανιστῆς, ὅταν διὰ τοῦ πλήκτρου κτυπᾷ μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα τὸ τυμπανόφραγμα Α' Β', ἡ λεπτὴ ράβδος [βεργίτσα], ἣν κρατεῖ μὲ τὴν ἀριστερὰν ὥστε νὰ ἐφάπτηται τοῦ ἑτέρου τυμπανόφραγματος AB, ἀναπηδᾷ ἀφ' ἑαυτῆς καὶ πλήττει ἐλαφρῶς τὸ τυμπανόφραγμα AB. Καὶ οἱ παλμοὶ δὲ τοῦ δέρματος AB πληχθέντος, ὡς οἱ τοῦ ἐκκρεμοῦς, διαφέρουσι ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὸ πλάτος αὐτῶν· καὶ ἐν πρώτοις μὲν εἰσι πλατύτεροι, ἀκολουθῶς δὲ τὸ πλάτος αὐτῶν βαθμηδὸν ἐλαττοῦται, δηλαδὴ ἂν θέσωμεν τὸν δακτύλον εἰς τὸ σημεῖον π, θέλει ἐγγίση αὐτὸν τὸ δέρμα, τελοῦν τὸν πρῶτον παλμόν· ἔπειτα δὲ, τοῦ δέρματος παλλομένου, ἡ ἀπόστασις αὐτοῦ ἐκ τοῦ δακτύλου αὐξάνει βαθμηδόν.

3. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὅσον οἱ παλμοὶ πλατύτεροι τοσοῦτον ὁ ἦχος ὁ προερχόμενος ἐκ τοῦ παλλομένου σώματος, ἐκ τοῦ τυμπάνου, εἶνε ἐντατικώτερος, ἤτοι εἰς μείζονα ἀπόστασιν ἀκουστός, καὶ ἀντιστρόφως. Πρὸς τούτοις, ὅσον πλείονας παλμοὺς ἐκτελεῖ κατὰ δεῦτερον λεπτόν τὸ ἡχοῦν σῶμα, τόσον ὁ ἦχος εἶνε δξύτερος, καὶ ἀντιστρόφως· ἐπὶ παραδείγματι, χορδὴν τεταμένην, τὴν τῆς κιθάρας, ὅσον διὰ τοῦ δακτύλου ἔλκοντες ἀπομακρόνομεν περισσότερον ἐκ τῆς θέσεως ἐν ἣ ἡρεμεῖ, τόσον ἐντατικώτερον ἦχον ἐκβάλλει· χορδὴ δὲ μικροτέρα ἐκβάλλει ἦχον δξύτερον ἢ μεγαλειτέρα οὔσα, διότι εἰς τὴν